

Hoe Elly rust in een lastige klas bracht

Ik ben gevraagd voor:

De lastige klas

Ik word gebeld door de vrouw die met mij mee gaat denken over mijn huidige groep. Zij vraagt mij wat te vertellen over de klas waarmee ik een maand geleden heb kennisgemaakt op deze, voor mij, nieuwe school.

Hoe zal ik uitleggen wat ik in deze groep ervaar?

Het woord dat bij mij opkomt is: onveilig. Het is onveilig voor iedereen die deel uitmaakt van deze groep.

Mijn eerste dag met deze groep

Een groep die al zoveel verschillende leerkrachten gehad heeft en zich verraden voelt door hun laatste leerkracht, die hen ook alweer in de steek gelaten heeft. Waarom investeren in deze nieuwe juf, of ook maar een beetje de verwachting hebben dat deze zal blijven, als ze erachter komt wie ze zijn?

En ze laten zien wie ze zijn.

Een klas waarin ieder zijn rol neemt om een klein voorval te laten escaleren tot iets ongekends groots. De kinderen weten wat er van hen verwacht wordt om een conflict of incident groter te maken.

De aanleiding kan heel klein zijn, een gummetje dat weg is, een jas ligt op de grond. Daar reageer je verontwaardigd op met handen in een vragende beweging gespreid en een UHH geluid.

Een kind wordt beschuldigd en ze weten wat hen te doen staat. Twee meisjes beginnen de ruziemakers op te fokken, het taalgebruik liegt er niet om, heel effectief weten ze de twee nog verhitte te krijgen.

Een ander staat op zijn stoel en begint 'vragenblokjes' door de klas te smijten.

Aziz doet zijn handen voor zijn oren en produceert een hoog snerpend geluid. Twee leerlingen draaien demonstratief hun tafels van elkaar af, zij hebben ook ruzie en vinden dit een goede manier om aan hun conflict uiting te geven.

Ivan zorgt dat hij onzichtbaar is en probeert zich zo te onttrekken aan alles.

Issam roept: "Ik kan er niet meer tegen!"

Blikken gaan door de klas, hoe maken we dit nog gekker?

Fatih schopt zijn tafel met luid kabaal om. Hij wordt door de opgeroepen adjunct-directeur, een grote kerel, de klas uit en de gang door gesleept. Fatih houdt zijn lichaam slap en zwaar. Zo gaat het als Fatih weigert nog iets te doen, of té gewelddadig wordt.

Voor deze 'verloren groep' ben ik gevraagd door de directeur en de IB'er. Beiden zijn net zelf aan deze school verbonden en spreken een taal rond onderwijs die mij aanspreekt. Ze waren eerlijk over de groep. Ik worstelde of ik dit wel wilde, wat deed ik mezelf aan? Ik liet een mooie groep achter op een school in dezelfde buurt. De ouders van die school wilden zelfs mee met mij naar deze school. Ik raadde hen dit sterk af. Ik was een heftig uurtje bij mijn toekomstige groep op bezoek geweest was, toen nog met hun eigen juf:

Kennismaking

Ik word voorgesteld als de nieuwe juf en uitgenodigd wat over mezelf te vertellen. Ik vertel waarom ik leerkracht zijn fijn vind, waar ik goed in ben en wat van mij een zwakke plek is: ik heb er moeite mee netjes te schrijven, lastig voor een juf. Ook vertel ik dat ik steeds met mezelf afspreek mijn best te doen om netjes te schrijven, maar dat ik dit niet goed volhoud. Gelukkig weet ik dat ik andere dingen weer wél goed doe.

Ik nodig de klas uit iets te vertellen over wat zij leuk vinden, of moeilijk maar toch fijn, of waar ze juist goed in zijn en aan welke dingen zij willen werken die lastig voor hen zijn.

Nou dat laatste is een domme vraag. Niemand heeft iets wat lastig is. Ze zijn goed in alles, maar vinden niks leuk. Tenminste niks wat met leren te maken heeft. Tekenen is dan wel weer leuk.

Ik zag in dat uurtje opvallend veel ongewenst gedrag.

- door de juf heen praten
- luide gesprekken voeren met klasgenoten dwars door de klas heen
- op een stoel achter in de klas gaan zitten met een kwaad gezicht
- een schrift op de grond gooien en weigeren te werken
- je armen over elkaar doen en een boos gezicht trekken
- je tafel van je wegschuiven
- doorlopend dreigementen uiten
- je tafelplek veranderen
- tegen een muur schoppen
- tegen de tafel voor je schoppen
- een kind vertelt iets over een babyzusje, waarop de groep met vreemd gelach reageert
- de kinderen besteden doorlopend aandacht aan de hiërarchie in de groep, daar wordt veel energie in gestopt
- schoppen is gewone communicatie, de beste vrienden schoppen elkaar voluit bij het jassen halen en willen elkaar dood en daarna lopen ze weer vrolijk verder
- als vier kinderen gevraagd wordt de tafels terug te schuiven, schuiven ze alle vier de tafels in een andere richting, doen de armen over elkaar, zwijgen halsstarrig en kwaad.

De frustratiedrempel is zeer laag. Zaken die in groep 2 benoemd behoren te zijn en achter je horen te liggen zijn in deze groep grote items:

- hij heeft ook...
- ik was lief bij gym en kreeg geen tikbeurt
- 'Waarom mag ik niet.....' in plaats van: 'mag ik ook een appel?'

Ga zo maar door.

De juf laat de groep stil worden door wachten. Ze zet een kruis op het bord als een groepje rustig is, dat duurde lang iedere keer .

Aziz pakt een glitterstift van zijn buurvrouw Meltem. Hij legt die op de grond en trapt de stift kapot.

Meltems gezicht vertoont veel verdriet, frustratie en woede, maar ze zegt niets.

Aziz speelt wat met de kapotte stift.

Ik ga rustig naast hem zitten en pak het stiftje met een vragende open blik van hem over en probeer ermee te schrijven.

Aziz: "Het ging per ongeluk!"

Ik: "Je gebruikt het verkeerde woord."

Aziz: "Het ging per ongeluk kapot."

Ik: "Je gebruikt nog steeds het verkeerde woord."

Aziz: "Ik deed het expres."

Ik: "Goed, laten we dat aan dat meisje vertellen."

Maar Meltem wil er niets van weten en loopt boos en ongelukkig de klas uit, naar huis.

De eerste week

De eerste week met de groep investeer ik in duidelijkheid.

Ik vertel dat ik ga zorgen voor veiligheid. Dat die er nu niet is, dat ik het vertrouwen heb dat die er komt, dat ik wéét dat die er komt.

Ik vertel dat ik weet dat het niet vanzelf zal gaan.

Ook zeg ik dat het in het begin zal lijken dat ik de baas zal willen zijn, maar dat ik wéét dat we later samen de baas zullen zijn, dat we het later samen gaan doen, samen verantwoordelijk zijn.

Maar zover is het nog niet.

In die eerste week besloot ik aan twee kinderen extra aandacht te geven:

Twee kinderen

Aziz, omdat er geen les te geven viel door zijn gewoonte 100% door de les heen te praten, of geluiden te maken en bij correctie te gaan schoppen tegen tafels en uit te roepen: 'Ik haat dit!' en dan te vervolgen met: "Dit wil ik niet doen, waarom ik altijd."

Dit met een hoge doordringende jongkinderlijke stem en begeleid met tranen die over zijn wangen rollen. Regelmatig zie je hem glimlachen om het effect wat zijn gedrag teweegbrengt.

Aziz en moeder heb ik verteld dat ik hem wil helpen. Hij moet dit gedrag kwijt voordat hij in groep 8 komt, want zo kan hij niet prettig volwassen worden en zal hij bij veel leraren en volwassenen problemen hebben en de les uitgestuurd worden, iets dat nu veel gebeurt. Zelf heb ik eerder nooit een kind de klas uitgestuurd, maar bij Aziz werkt een time out bij mijn buurvrouw Kitty. Hij wint er geen aandacht mee en er volgt geen gesprek achteraf.

Aziz vindt het erg, maar gaat 'rustig' met Kitty mee in tegenstelling tot vorig jaar, toen lukte dat niet zonder extreme strijd: "Waarom ik altijd?" Omdat het om jou gaat, jij moet geholpen worden.

Nu Aziz beter gedrag laat zien, neemt Hicham zijn rol over. Hij roept owooh door de klas, slaat met zijn hand op zijn tafel, hij knijpt zijn ogen dicht en kijkt dan 'nep'-boos. In die zin nep, omdat niet de emotie geuit wordt, maar bedachte uiterlijkheden.

Hij vindt het wel status hebben om weggestuurd te worden naar de adjunct-directeur, wat een gewone routine is, dus zijn straf wordt statusverlagend: hij gaat naar de kleutergroep en dan zoekt hij dit niet meer op.

Het tweede kind is Joëlle.

De meisjes hebben het misschien nog het moeilijkst.

Je hoort bij de club van Joëlle en die plek moet je dagelijks bevechten, of je hoort daar niet bij. Als je er niet bij hoort heb je het nog zwaarder.

De hele dag gaan er briefjes rond en worden kinderen afgebekt, uitgescholden en midden in de klas in elkaar geslagen.

Joëlle is een meisje met veel kracht. Ze is zeer verbaal en gaat makkelijk over tot fysiek geweld.

Joëlle had het erg zwaar door mijn komst, omdat zij tot die tijd de baas was, de leider van de groep, en nu ben ik de leider.

De vierde dag schreef ze een heel gefrustreerde tekst in haar taalschrift over haar emoties. Het is jammer dat ze het weggegooid heeft, ze verwoordde haar emoties goed. Ze schreef over haar boosheid, dat ze niet meer kon doen wat ze wilde en dat ze stikte van kwaadheid en dat ze deze juf 'haad'.

Later moest ze de klas uit naar de directeur. De reden was niet de brief, maar een enorme vechtpartij die ze in de klas veroorzaakt had. Ik stelde haar voor de brief met hem te bespreken. Dan kon ze met hem delen dat het nu moeilijk voor haar was. Zij was altijd de baas geweest en nu was ik dat, maar ik verzekerde haar nogmaals, dat over een tijd niemand de baas zou zijn, dat we dan als groep gezamenlijk verantwoordelijk zouden zijn.

Ik vind het moeilijk een kind uit de klas te verwijderen, maar er ontstaan echt gevaarlijke situaties. Ook vind ik het moeilijk het juiste moment te pakken, het escaleert snel en een ieder heeft zijn rol in zo'n escalatie. Het is niet brandjes blussen, het ontstaat overal.

De atmosfeer is zwaar van de agressie. Deze lucht in te moeten ademen, de pijlen van haat die door de klas vliegen... alle antennes van de kinderen staan op scherp, bereid om onmiddellijk mee te helpen aan het ontregelen van de klas.

Het continu op je hoede moeten zijn. Ik zie het bij de kinderen, ik ervaar het bij mezelf.

Toch gaan we met kleine stapjes vooruit. Joëlle zegt: "deze juf is écht lief". Dit zegt ze ook tegen haar moeder en haar volgers, dit tot hun verbazing: je haat de juf toch?

Nee, nu niet meer en af en toe weet ze haar kracht positief in te zetten.

Wisselingen

De groep kreeg geen muziekles, bevo en gym meer, omdat dat niet te doen was. Nu weer wel, maar na afloop van dit soort lessen is de groep ontspoord. Er is van alles voorgevallen en er komt allerlei oud zeer naar boven.

Ik regel dat er steeds iemand van de directie, op de achtergrond aanwezig is als ik de kinderen na deze lessen, of na overblijf, bij de deur begroet. Ik laat de kinderen, voordat ze de stap over de drempel nemen, de keuze maken voor acceptabel gedrag, de ruzies buiten de groep te houden en geef ze dan een hand. Als dat halfslachtig gaat, laat ik ze een stap achteruit doen en proberen we het opnieuw.

Maar dat lukt niet altijd.

Ik kom vrijdag 13.00 de groep in. De overblijvers volgen met wat leerlingen uit groep 8. Deze twaalfjarige meiden zwerven steeds om Joëlle heen, die veel jonger is. Ze pleasen haar en willen vriendinnen met haar zijn. Ook bij deze groep heeft Joëlle grote invloed.

In de deuropening van de klas staat de achttienjarige broer van Hassane, een meisje uit onze groep. Hij kijkt mij broeierig aan, ik ervaar dreiging die van hem uitgaat. Er is iets met zijn zus gebeurd en hij komt de boel eens even opnemen. Ik vertel hem dat hij na schooltijd terug kan komen.

Dan roept Omar: "Juf het gaat fout, doe iets!"

Joëlle is verhit, ze heeft een conflict met Issam. Ze komen samen van de overblijf waar het regelmatig mis gaat. Issam is een leergierige jongen, die weinig kan hebben. Hij

kan ontsteken in een heftige uitbarsting van opgekropte emoties. Deze school is al zijn vierde school, omdat hij niet te handhaven lijkt.

En dan maakt Joëlle hardop een keus: "Nu stop ik, we zouden er samen een gezellige middag van maken."

Woorden gaan door de klas: looser, hoer, ik gooi de tafel op je kop, die woorden komen van Gönül, zij neemt onmiddellijk de rol van Joëlle over.

Maar wat een stap van Joëlle, die zo handelt midden in deze chaos!

En de middag gáát behoorlijk redelijk.

Ze raken eraan gewend dat er niets (niets) op de tafel mag liggen als we met instructie bezig zijn, gewoon voor de rust, zodat je je niet laat afleiden. Geen gefriemel in je la, dat is de afspraak. Lastig, want ik zie veel! Met kleine bewegingen, een blik, of een korte aanraking, haal ik het kind er weer bij. Ik verdoe geen tijd aan namen noemen, ruis en toespraken. Ik zorg voor tempo in de les zodat er geen tijd is voor verstoringen en zorg ervoor dat ruis geen klassikale aandacht krijgt.

Om 14.20 hebben we allemaal een paasei versierd en vanaf 14.30 wordt er vrij gekozen: dierenboeken lezen, tafels maken, of tekenen.

Aziz vraagt naar mijn Origamiboek hij verwachtte een soort karateboek. Hij blijkt een begenadigd knutselaar en hij leert mij en anderen een zwaan te vouwen.

14.50: over 5 min opruimen!

14.55: opruimen

14.57 was alles opgeruimd, de week goed afgesloten.

Ouders

Een moeder loopt binnen en vertelt dat ouders op het plein zeggen dat het zo goed gaat en zij had gezegd: "We moeten dat de juf vertellen!"

Ze vertelt dit de derde week op een vrijdagmiddag na een zeer enerverende dag, het raakt mij en ik kan mijn tranen niet bedwingen. Stuk ben ik en wat voelen deze woorden goed en koesterend. Ik vind het fijn mijn emoties met deze vrouw te delen.

Veel ouders komen zich voorstellen.

Ik vraag ze tijd en ondersteuning.

Ze zijn blij met mijn komst, hebben hoge verwachtingen, hebben goede verhalen over mij gehoord.

Waar ik chaos zie, hoor ik van de overblijfouders dat de kinderen veel rustiger zijn.

Ouders zeggen dat de kinderen thuis amper over ruzies praten.

Er komen geen klachten meer bij de directeur.

Ouders vinden het fantastisch dat de klas er netter uitziet. Dat de laatjes opgeruimd worden.

Ze schrikken mét mij en tot verbazing van de kinderen van de rommel, zoals dat er drie rekenboeken en 4 taalschriften uit één laatje komen.

Moeders bieden aan om de tafels woensdagmiddag schoon te komen maken. Ik had dit net aan ze willen vragen, omdat ik het nog niet met de kinderen zelf aandurf!

Met veel ouders heb ik kennismakingsgesprekken. Als ik hoor dat ze goede leesboeken missen in de klas, regel ik dat we die mogen aanschaffen.

We maken stapjes!

Het is Pasen en we hebben een gezamenlijk paasontbijt. Bij binnenkomst pakt elk kind uit een schaal een briefje met vrolijke kuikens erop en een naam van een kind uit de groep. De bedoeling is dat we voor dat kind een compliment opschrijven.

De kinderen gaan meteen naar hun tafel om te schrijven.

Daarna gaan we in de kring. Een kring léék onmogelijk: “dat is voor kleuters”, maar vandaag ziet het er heel natuurlijk uit, alsof we dagelijks in de kring zitten in plaats van dat het de eerste keer is.

In de kring ligt een gele doek met wat bloemen.

De briefjes met complimenten worden op de doek gelegd en we gaan er om heen zitten.

Marjolein, de IB’er komt de klas binnen en gaat erbij zitten. Twee kinderen regelen voor deze gast een plekje aan de ontbijttafel en Songül vraagt mij een leeg kaartje om ook voor Marjolein iets attents te schrijven.

Het is heel fijn gegaan, er werden goede en bijzondere dingen opgeschreven.

Zo komen heel voorzichtig complimenten de klas binnen.

Meer nodig

Ik weet mij snel gedragen door mijn nieuwe collega’s, maar ik weet dat er meer nodig is.

Het is voor het eerst dat ik hulp nodig heb in mijn vele jaren dat ik ‘voor de klas’ sta en ik ben blij dat ik hulp vraag nu dat nodig is.

Ik heb geluk dat ik goede hulp krijg in de persoon van Nienke*. Destijds werkzaam bij het APS.

En ik niet alleen. Nienke zegt: “Als het met één groep op een school zo mis is, dan is er iets mis met de hele school, we moeten als school aan de slag.”

Een gesprek met de directeur volgt en nog veel meer.

In het team heeft toen een omslag in denken plaatsgevonden, gedragen door de indertijd net aangestelde directeur, die een kracht zag in het omdraaien van de machtspiramide en daar in de praktijk ook wezenlijk naar handelde: ieder speelt op school zijn eigen hoofdrol en iedereen leert om die rol te nemen.

Het kantelen in denken is gestart bij de leerkrachten, met een visie gedragen door allen. Het is een krachtig instrument gebleken: een denken in mogelijkheden en het zien van kansen.

Onder andere door co-coachen weten we elkaar hierin mee te nemen. We kijken samen waar je eigenaarschap van leerlingen kunt vergroten, zodat zij zich verantwoordelijk voelen en bewust zijn dat hun rol er toe doet.

Zo kon het gebeuren dat een verloren groep de aanzet was tot een verandering in denken en handelen van een heel team.

Het woorden geven eraan is lastig, omdat het wordt voorgeleefd, niet vervat in een methode, maar zichtbaar in het dagelijks handelen.

Het is een ontwikkeling die gevoeld en gedragen wordt door allen.

En dan lijken we weer terug bij af te zijn

Alleen het mooie is, dat hóe erg de uitbarstingen van geweld en haat ook zijn, er steeds meer bodem komt in de groep, dus het is niet terug naar af, maar zo voelt dat wel als je er midden in zit.

Twee jongens gaan met elkaar op de vuist, of wás het dat maar! Aan vuisten hebben deze jongens niet genoeg. Voluit wordt er getrapt en geschopt, de blouse van Omar is gescheurd en Aziz heeft dat volgens hem veroorzaakt. Aziz ontkent dat heftig en is volkomen doorgedraaid in zijn woede. Omar schreeuwt steeds dat hij grote problemen krijgt thuis. Het is waar dat Omar weinig kleren bezit en dit juist een van de betere kledingstukken is. Steeds vliegen ze elkaar weer aan, tot groot plezier van de anderen. Als ik de anderen naar hun plek verwijs, reageert Fatih met "bekijk het maar gestoorde hoer!" Nu bereikt de hilariteit een nieuwe hoogtepunt, zo iets durven zeggen tegen een leerkracht! Fatih glorieert. Nu de aandacht niet meer op de vechters gericht is, haalt Aziz onverwacht heftig uit naar Omar die daar niet op bedacht is en met zijn hoofd tegen een kast knalt. WAUW, wat een dag voor de omstanders.

En de juf?

De juf maakt een keuze. Dat is denk ik het belangrijkste dat je de hele dag door doet. En mijn keuze is, dat ik het voor nu laat liggen, ik ga er aan voorbij én ik ben achteraf blij met deze keuze.

Als ik op dat moment mijn aandacht naar Fatih verlegd had, had hij hoe dan ook 'gewonnen'.

Ik had op dat moment geen gezag meer en dat was des te duidelijker geworden als ik hem op dat moment, met macht had geprobeerd aan te pakken.

De groep was een arena waar het recht van de sterkste gold en de wetten van de straat domineerden.

Ik negeerde een emotionele reactie als "Hoe durf je!!!" en nam mijn rol als leraar. De eerste prioriteit was, dat ik de veiligheid wilde herstellen.

Maviş wordt naar de directie gestuurd voor hulp. Bekir grijpt Omar vast. Ik neem een autoritaire rol op mij en dwing met harde stem de leerlingen te gaan zitten.

Er wordt amper geluisterd. Het wordt wat beter, als de vechters meegenomen zijn. Ik bekommer mij nu om de achterblijvers.

En Fatih, die zo durft?

Ik houd van secundaire reacties. Ik praat bij voorkeur over iets als de heftigheid er af is. Deze keer wordt het wel erg secundair, namelijk pas in de buitenpauze van de volgende dag. Ik babbel met Fatih, een setting waarbij hij zich ongemakkelijk voelt én hij is meteen zijn pauze kwijt nu de juf steeds wat met hem praat en dan weer een poosje gezellig om haar heen kijkt naar de andere kinderen en hem na laat denken over de vragen die ze stelt, over hoe hij zich nu voelt, hoe hij vindt dat het in de groep gaat.

Weer een dag later komt Fatih in de pauze, schijnbaar zonder doel bij mij staan. Ik ben nieuwsgierig of hij over het voorval nagedacht heeft en wát hij zoal bedacht heeft.

We hebben een gelijkwaardig gesprek en dat levert wat op.

Hij zegt dat het eigenlijk heel raar was, dat wat hij zomaar ging roepen.

Ik vertaal voor hem wat ik volgens mij gezien heb. De emoties, het bepalen van je positie in de groep, de keuze die je maakt als je een rol op je neemt, de gevoelens van gloriëren als je zoiets durft te roepen, de gevolgen van verbaal geweld.

Ik deel met hem dat ik makkelijk een straf kan bedenken en geven.

Ik deel dat zo'n straf weinig te maken zal hebben met wat er gebeurd is en dat ik er niet in geloof dat zo'n straf hem, of mij, helpt.

Ik deel met hem, dat ik zeker weet, dat dit tweede gesprek ons beiden iets oplevert, dat we elkaar beter hebben leren kennen door het praten.

ZGRIK

Op de fiets naar huis, bedenk ik een tekst.

Ik vind de tekst zelf wat wonderlijk, maar ik gebruik hem!

Ik vertoon hem de volgende dag op het bord!

Zeer Grote Ruzie In Klas

ZGRIK

*Veel gaat goed en beter!
Voorbeelden?*

*Ouders blij
Minder geweld
Beter buitenspel
Meer veiligheid
Juf leuker
Laatjes opgeruimd
Rust bij instructie
Meer meedenken*

*We gaan werken aan **Stop ZGRIK***

*Het lijkt om sommige kinderen te draaien
Maar een groot deel van de groep doet graag mee
En dát mag niet meer.*

Degenen waar het vaak om draait, doen juist nú al hun best om het te stoppen.

*Anderen proberen hen gek te maken.....
Zij moeten geholpen worden.....*

*Ga voor: **Stop ZGRIK***

*Wat er moet gebeuren is overleg:
Wat kan de groep doen als het weer gebeurt?????????
Ideeën ????????????*

Het werkt.

Wat werkt er?

Het vertonen op het bord.

Het lezen van de tekst.

De herkenning.

De veiligheid voor de 'schijnbare' daders.

Het hardop benoemen, dat juist de kinderen eromheen de oorzaak zijn van het ophitsen van de ruzie.

Dat maakt het krachtig.

De macht van deze kinderen wordt er door deze tekst afgehaald, omdat dit gedrag woorden krijgt. Daardoor wordt het zichtbaar gemaakt en benoemd.

Juist het zichtbaar maken blijkt een kracht. Je kunt nu niet meer anoniem stoken. De anderen zien wat je doet en zien dat zij de veroorzakers zijn van het verstoren van een gezellige sfeer.

Zij worden nu aangesproken door de groep: de kracht van de groep...

De kracht van de groep

Aziz gedraagt zich de hele dag zeer opvallend: ageren, roepen, niet meedoen, of juist iets anders doen. De groep gaat er niet in mee en hij staat alleen in zijn gedrag.

Vanaf Pasen maakten we elke dag een kring en ondanks Aziz's geroep dat dat voor kleuters is en kinderachtig, is het vanaf die dag redelijk gegaan.

De kinderen die beter niet naast elkaar kunnen zitten, zoeken een andere plaats in de kring en er worden steeds minder gekke gezichten naar elkaar getrokken, of geseind.

Nu kunnen we plannen maken en zaken delen.

Nu kunnen we voorzichtig groeien naar eigenaarschap.

Nu kunnen we stapjes maken naar samen verantwoordelijk zijn.

Wat een vooruitgang!

Tafelgroepjes maken

De kinderen zitten twee aan twee en ik wil proberen groepjes te maken.

Ik vertel de kinderen dat ik groepjes probeer samen te stellen, maar er niet uit kom. Het is een puzzel en ik wil het graag in de kring bespreken. Er zal ruimte zijn voor meningen. Als we er niet uit komen wil ik met 3 wijze kinderen het proberen op te lossen, kinderen die snappen dat het er niet om gaat naast een vriendje te zitten, maar dat ieder een plek krijgt die veilig voelt, met mensen waar je mee kunt samenwerken. Ik zeg ook dat het confronterend kan zijn als je merkt dat jij niet in een groep te plaatsen valt.

Het overleg gaat fantastisch. Ik typ de suggesties mee en iedereen kan op het bord meekijken.

Het gezamenlijk formeren loopt vast, waar ook ik vast liep.

Omar zegt wel naast Nordin te kunnen zitten. Nordin pest zeer veel kinderen door zachtjes nare dingen te zeggen, hij is daar alleen door komen te staan.

Ik had ook aan deze combi gedacht, ze kunnen het goed met elkaar vinden, maar Nordin zit zo aan hem en is zeer beweeglijk. Omar heeft al zoveel aan zijn hoofd, zijn halfbroer is deze week overleden en hij heeft de vaderrol thuis. Omar zegt het aan te kunnen.

Joëlle kan nergens zitten want, zoals ze zelf zegt: "In elke groep zitten vijanden van mij."

Ik hoor wat ze zegt: 'vijanden'. Je kunt iemand niet mogen, maar bij haar ligt dat allemaal heftiger.

Hicham en Fatih kunnen nergens bij: ze praten, praten, praten. Een suggestie van de kinderen: laat ze naast elkaar zitten dan hebben ze er alleen zelf last van.

Joëlle is nog niet geplaatst. Zij zegt: "Er is één groep waar ik wel bij kan, maar dat mag denk ik niet van u, juf." Ik heb dat ook gezien en we spreken af dat ze daar op gezellige momenten gaat zitten, zoals vrijdagmiddag en onder het eten. Ze vindt dat een fijn plan.

Rabbia en Joëlle willen het samen proberen. Rabbia staat nogal onder invloed van Joëlle, maar nu zij zich verantwoordelijk voelt voor het slagen van het naast elkaar zitten, blijkt het een goede keus.

Nu hebben we drie groepen van zes tafels en drie groepjes van twee.

Gym

Een uur later onder gym gaat het mis, misschien door het kwetsbare gesprek dat we net gehad hebben?

Er zijn drie spelen en de kinderen werken in drie groepen.

Er is één meisjesgroep. Zij starten met het Koninginnespel en Joëlle is de Koningin. Dat vind ik jammer. Ik had de gymjuf gevraagd er op te letten dat het niet altijd Joëlle is die de hoofdrol krijgt.

Bij de volgende activiteit staan er vier matten rechtop als doel, met vier keepers erbij. Als je af bent ruil je met de volgende op de bank.

De juf wijst vier meisjes aan om bij de mat te beginnen. Joëlle is daar niet bij, maar als het spel begint staat Joëlle toch bij een mat. Haar onderdanen hebben haar die plek gegeven. Dit wordt teruggedraaid door de gymjuf.

Bij het volgende spel dringt ze voor bij mij, als we in een rij staan. Ik doe zelf ook altijd mee aan de gymles, als deelnemer, en vraag haar achter mij te gaan staan. Onder een explosie van geweld en vuilspuwende teksten verlaat ze de zaal, smijt met de drie deuren en loopt het klaslokaal in.

Met dezelfde vaart loop ik achter haar aan, breng haar terug en zet haar weer achter mij in de rij. En ze gaat huilen, voor de eerste keer. Het is fijn om haar te troosten en dat ze zich láát troosten, voor het eerst een echt mensje, een echt kind.

Even later In de kleedkamer begint Hassane die buiten de club van Joëlle staat, zeer grove taal tegen Joëlle te uiten. Ze ziet haar kans nu Joëlle kwetsbaar is. Als ik naast Hassane ga zitten en erover praat begint ze te huilen, ook zij breekt. Al die maanden waren dit wapens, nu is alles anders, ook zij laat zich koesteren.

Om het compleet te maken gaat het bij de jongens ook mis.

Issam ontploft in de kleedkamer, grotendeels door gezinsspanningen. Toevallig komt de directeur net voorbij. Hij neemt Issam mee, zoals dat eerder dagelijkse routine was. In de klas ben ik boos en laat ze keihard werken.

Ook zeg ik: "Ik wil wel zeggen dat we niet onze plannen om vanmiddag tafelgroepen te vormen, door dit laten tegenhouden, dat laten we ons hierdoor niet afpakken."

Meltem opgelucht: "Oh juf, ik dacht dat u zou zeggen dat het nu niet door zou gaan".

De directeur komt binnen, geeft me een telefoon voor als het met Issam weer mis zou gaan. Als Issam de klas weer in komt verbied ik de jongens ook maar één blik op Issam te werpen om hem op te fokken.

Zijn terugkomst gaat goed.

Nog zoveel

Ik kan nog zoveel beschrijven.

Er wordt mij gevraagd, of ik mee wil gaan met de kinderen naar de volgende groep, mijn hele lichaam schreeuwt nee, maar ik doe het, omdat ik mij veilig weet door mijn collega's en de ouders.

Ik doe het omdat ik en mijn collega's zien hoe de kinderen veranderen. We zien mooie gezichtjes waar eerder grove uitdrukkingen overheersten.

Het zijn weer mensjes geworden.

Er gebeuren mooie dingen, ik kan daar zo nog een stuk over schrijven.

Dierbaar

Zoals dat we om de beurt een klein rood tasje mee naar huis nemen en er iets dierbaars instoppen. Daar wordt in de klas over verteld.

Ik mag er een foto van maken en er wordt een mooi boekje van gemaakt.

Dit is wat Fatih vertelt:

*Dit is een geurtje van mijn opa die dood is gegaan.
Als ik dit ruik, denk ik dat hij naast mij is.*

*De dag dat ik het kreeg,
was de dag dat hij het aan mijn moeder gaf.*

Hij zei: 'Geef het aan je kind'

De dag daarna was hij dood.

*Het is een zilveren doosje,
Op de voorkant staat Mekka*

Fatih, woensdag 2 februari

Nog ééntje dan:

Op het bord zie ik ineens een stapeltje papier, met een magneet erop.

<p>Oplossen! Nu!</p> <p>Roep Alladin Alleen als je een probleem hebt</p>

Alladin heeft de rol van bemiddelaar op zich genomen.

Nieuwe ouders

Laat ik eens met een negatief verhaal eindigen, dat tóch goed afloopt:

Een ruzie tussen Mustafa en Issam.

Mustafa heeft Issam in de buik geschopt. Bekir komt tussenbeide en begeleidt Issam naar een rustiger plek. Issam weet dat ik ermee bezig ga en zegt toch bij de kapstokken tegen Mustafa: "Ik dood je na schooltijd".

Ik zeg: "Zo ga je dit niet winnen Issam, je zit nu in de positie dat Bekir en ik jou willen helpen, maar zo verlies je die positie".

Het voorval wordt opengegooid.

Op dat moment komt de directeur binnen met ouders die een school zoeken voor hun kindje. "Wat zijn jullie aan het doen?" vraagt hij.

Ik maak een gebaar naar het rooster: "Sociaal omgaan met elkaar, daar praten we over. Heeft u gezien hoe goed we rechts op de trap lopen?"

Ze blijven kijken en de groep is doodstil. De directeur maakt een vriendelijke opmerking tegen Issam: "Nou jongen, jij hebt fijn buiten gespeeld! Je bent helemaal verhit". Issam werpt hem een zeer verstoorde blik toe. Gelukkig gaan ze weg.

"Poeh" zeg ik, "dat was op het nippertje". Maviş reageert met "Juf, ik was bang dat u ging vertellen over de ruzie".

Waarop ik reageer met: "Ik dacht: dat verdienen jullie niet, dat ik aan vreemde mensen lelijke dingen over de groep vertel, terwijl het zo goed met ons gaat. En ik jokte niet zo heel erg hoor, dit soort gesprekken hoort ook bij sociale omgang."

We komen met een win-win stand uit de ruzie.

's Middags staat mijn naam op het complimentenbord, het komt van Joëlle: "Ik vind het heel goed hoe u de ruzie oploste vanmorgen juf, ik voelde dat vanbinnen".

Nawoord

In een workshop die ik gaf stelde iemand de vraag: "Hoe komen jouw leerlingen zo betrokken?" Ze vond het prachtig wat ik allemaal vertelde over mijn klas. Ze zei dat ik maar bofte dat er een paar kinderen in de klas zaten, die het allemaal zo goed oppikten en meededen. Ik denk daar anders over.

Als je het eigen denken stimuleert, de kinderen naar hun plannen vraagt en deze honoreert, als je ze taal aanbiedt, zodat ze hun eigen denkprocessen beter begrijpen en zich bewust worden van hun vermogen invloed uit te oefenen op wat er gebeurt, worden ze vanzelf enthousiast voor de wereld om hen heen.

Hoe belangrijk is het, dat je vertrouwen hebt in kinderen. Hoe je reageert op hun inbreng en dat je ze ruimte daarvoor geeft. Dat is essentieel en maakt hen eigenaar van hun zijn en leren.

Deze houding nam ik mee, op een voor mij nieuwe school. Ik startte met een 'lastige' klas. Het moment van kanteling in de klas begon toen ik de kinderen medeverantwoordelijk kon gaan maken voor wat er zich afspeelde in de groep.

Elly de Jong

Amsterdam 30-01-2021

* [Nienke De Vries – Zijnsorientatie](#)